

Lan Việt *Dendrobium nobile* Lindl.

Dendrobium nobile là một giống lan mọc trên giấy Hy Mã Lạp Sơn từ Ấn Độ tới Miến Điện, Trung Hoa, Lào, Việt Nam và Thái Lan. Giống lan này được người ta trồng nhiều nhất vì dễ trồng mà lại nhiều hoa. Một cây có thể ra tới 100 hoa là chuyện thường.

Tại Việt Nam, lan mọc ở Ba Vì, Yên Bái, Đà Lạt, Nam Cát Tiên. Giáo sư Phạm Hoàng Hộ gọi là Thạch Học còn tiến sĩ Trần Hợp gọi là Hoàng Thảo Dẹt.

Đây là một giống phong lan thông thường thân cao chừng 40-60 phân có khi tới 2 thước, có giống rụng lá vào mùa Thu và có giống xanh tốt quanh năm. Hoa có nhiều màu, phần đông tím trắng, nhạt hay thẫm. Hoa mọc ở các đốt gần ngọn 2-4 chiếc, to khoảng 7 phân, lâu tàn và thơm. Một khóm lan có thể có tới 100 hoa là chuyện thường.

Các khoa học gia cũng phân chia *Dendrobium nobile* ra làm 3 dạng như sau:

1. *Dendrobium nobile* var. *elegans* - hoa thẫm hơn.
2. *Dendrobium nobile* var. *luxurians* - thân dài tới 2 thước.
3. *Dendrobium nobile* var. *nobile* - thông thường.

Dendrobium nobile var. *elegans*
www.orchids.it

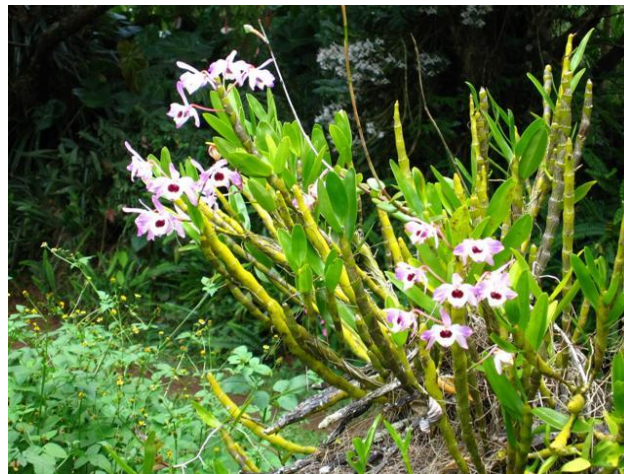

Dendrobium nobile var. *luxurians*
www.natureproducts.net

CÁCH TRỒNG

Ánh sáng

Lan cần nhiều ánh sáng gần như có thể để ở ngoài trời, nhưng cần phải có lưới che phòng khi lá non bị cháy nắng. Khi thấy cây quặt quẹo, đó là dấu hiệu thiếu nắng. Hãy đưa cây ra chỗ có nhiều nắng hơn. Nhất là vào mùa Đông, nếu thiếu nắng cây khó lòng ra hoa.

Nhiệt độ

Lan cần nuôi trong nhiệt độ từ 40-80°F hay 8-25°C. Tuy nhiên lan có thể chịu nóng tới 100°F hay 38°C, và có thể chịu lạnh tới 38°F hay 3.3°C. Ngoài ra nếu vào mùa Đông không lạnh dưới 50°F hay 15.6°C, trong vòng 4-6 tuần lan sẽ khó lòng ra nụ.

Ẩm độ và thoáng gió

Lan mọc mạnh nếu ẩm độ cần phải từ 60-70%. Nếu quá thấp, cây non sẽ không lớn được và bị teo đi.

Cây cũng không mọc mạnh nếu không thoáng gió và trong thời kỳ lan ra nụ, nếu không thoáng gió nụ sẽ ít đi.

Vật liệu trồng

Nên trồng với những vật liệu lâu mục và dễ thoát nước như vỏ thông, vỏ dừa, đá v.v...

Chậu

Lan ưa trồng trong chậu chật hẹp cho nên đừng dùng chậu quá lớn.

Tưới nước

Vào mùa Hè, khi lan ra mầm non và mọc mạnh, tưới 2-3 lần một tuần. Vào mùa Thu, khi cây đã ngừng tăng trưởng, nên tưới nước thưa đi. Mỗi tuần chỉ cần tưới 1 lần cho thân cây khỏi bị teo lại. Vào mùa Đông, đây là thời gian lan chuẩn bị để ra hoa, ngưng hẳn việc tưới nước. Nếu ẩm độ quá thấp nên phun sương mỗi tháng 1-2 lần.

Bón phân

Lan không ưa phân bón có nhiều chất Nitrogen cho nên bón với phân 15-15-15 cho đến tháng 9, từ tháng 9-10 và 11 bón với phân 10-30-10. Từ tháng 12 cho đến hết tháng giêng, ngưng hẳn việc bón phân. Nếu tiếp tục bón hoặc phân bón có nhiều chất Nitrogen quá, cây sẽ ra cây con (keiki) thay vì ra nụ.

Thay chậu, tách nhánh

Thời gian thay chậu thuận tiện nhất là vào mùa Xuân, khi cây non đã mọc cao chừng 10-15 phân. Nếu muốn tách nhánh, cây phải có chừng 7-8 cành. Nếu chỉ có 4-5 cành, cây non mới mọc sẽ yếu ớt và không ra hoa. Hiện nay trên thương trường có rất nhiều cây *Dendrobium* lai giống từ cây *Den. nobile* như *Den. nobile* Yamamoto, *Den. Oriental Smile 'Fantasy'*, *Den. Fancy Angel 'Lycee'*, *Den. Spring Dream 'Apollon'* v.v...

Những cây lan lai giống này được thừa hưởng các đặc tính của cây *Den. nobile* là dễ trồng, nhiều hoa và chịu được lạnh.

Từ lâu, người Trung hoa đã dùng thân cây *Dendrobium nobile* có chứa chất Dendrobine để làm thuốc để chữa các chứng bệnh về bộ máy tiêu hóa, khô cổ họng, giảm sốt v.v... Cũng vì thế, trong thời gian vừa qua Việt Nam đã xuất cảng sang Trung Quốc hàng chục tấn *Dendrobium nobile*.

Dendrobium nobile là một giống lan không thể thiếu trong bộ sưu tập hoa lan của chúng ta, xin hãy cố gắng nuôi một cây tối thiểu cũng phải như hình dưới đây.

Nguyễn Hưng Yên